MATEŘSKÁ ŠKOLA BRNO, ŠROMOVA 55, PŘÍSPĚVKOVÁ ORGANIZACE

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM PRO PŘEDŠKOLNÍ VZDĚLÁVÁNÍ

„KROK ZA KROKEM, JDU ŽIVOTEM…“

Obsah

1. Identifikační údaje o škole 4
2. Obecná charakteristika školy 5
3. Podmínky vzdělávání 5
3.1 Věcné (materiální) podmínky 5
3.2 Životospráva 6
3.3 Psychosociální podmínky 6
3.4 Organizace 6
3.5 Řízení mateřské školy 7
3.6 Personální a pedagogické zajištění 7
3.7 Spoluúčast rodičů 7
3.8 Podmínky vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami 8
3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných 8
3.10 Podmínky vzdělávání dětí od 2 do 3 let 9
4. Organizace vzdělávání 9
4.1 Zápis do mateřské školy 9
4.2 Povinné předškolní vzdělávání 9
4.2.1 Individuální vzdělávání 10
4.3 Vnitřní uspořádání školy a jednotlivých tříd 10
5. 5. Charakteristika vzdělávacího programu 11
5.1 Zaměření vzdělávacího programu – obecné představení 11
5.2 Záměry environmentální a polytechnické výchovy ve vzdělávání dětí 11
5.3 Prostředky a metody užívané k dosahování cílů v oblasti environmentální a polytechnické výchovy 12
5.4 Aktivity zařazované v rámci vzdělávacího procesu v MŠ 13
5.5 Akce, které mateřská škola pro dosažení očekávaných výstupů zařazuje do plánu své práce: 13
5.6 Minimální preventivní program 14
5.7 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP) 14
5.7.1 Plán pedagogické podpory (PLPP) 15
5.7.2 Individuální vzdělávací plán (IVP) 16
5.8 Vzdělávání dětí nadaných 16
7.9 Vzdělávání dětí mladších 3 let 17
5.10 Průřez vzdělávacím programem 19
6. Výstup školního vzdělávacího programu: 20
Integrovaný blok č. 1 - …A POZNÁVÁM SEBE I DRUHÉ 20
Integrovaný blok č. 2 - …A POZNÁVÁM SVĚT 21

Integrovaný blok č.3 - …A POZNÁVÁM TRADICE A HISTORII 22
7. Autoevaluace a pedagogická diagnostika ..... **Chyba! Záložka není definována.**
7. 1 Sledované oblasti autoevaluace:..... **Chyba! Záložka není definována.**
7.2 Cíle a kritéria autoevaluace, nástroje autoevaluace... **Chyba! Záložka není definována.**
7.2 Pedagogická diagnostika ..... **Chyba! Záložka není definována.**

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání

„KROK ZA KROKEM, JDU ŽIVOTEM…“

1. Identifikační údaje o škole

Předkladatel:

Mateřská škola Brno, Šromova 55, příspěvková organizace

Šromova 645/55, 643 00 Brno

Identifikační číslo: 71294911

- Ředitelka školy: Petra Putnová
- Internetové stránky školy: www.mschrlice.cz
- Kontakt: telefon: 739 382 958
  e-mail: mssromova@seznam.cz
  identifikátor datové schránky: dw8v6hf

Zřizovatel:

Brno – město, Městská část Brno – Chrlice, Chrlické náměstí 4, 643 00 Brno

- Kontakt: telefon: 545219375
  e-mail: info@chrlice.brno.cz

Školní vzdělávací program pro předškolní vzdělávání, „KROK ZA KROKEM, JDU ŽIVOTEM…“, čj.: MŠ/140/2020 nabyl účinnosti dne 1. září 2020.

Projednán a schválen pedagogickými pracovníky byl na pedagogické radě konané 24.8.2020.

Petra Putnová, v.r.
ředitelka školy

2. Obecná charakteristika školy

Mateřská škola Brno, Šromova 55, příspěvková organizace vznikla dislokací odloučeného pracoviště ZŠ a MŠ, Brno, Jana Broskvy 3, příspěvková organizace na základě rozhodnutí zastupitelstva městské části Brno-Chrlice ze dne 4. 9. 2013 o zřízení Mateřské školy Brno, Šromova 55, příspěvkové organizace jako právnické osoby. Svoji činnost jako samostatný právní subjekt zahájila 1. 1. 2014.

Mateřská škola disponuje dvěma budovami propojenými spojovacím krčkem. Stávající budova byla účelově postavena a do provozu uvedena 31. 8. 1976. Přístavba mateřské školy je v provozu od ledna 2014. MŠ se nachází v klidné části sídliště a sousedí se zahradami a poli místních obyvatel. Součástí budovy jsou dvě zahrady s dřevěnými herními prvky.

Mateřská škola je pětitřídní, její provoz je celodenní od 6.30 do 16.30 hodin v obou budovách.

Spolupráce se základní školou:

Mateřská škola spolupracuje se Základní školou a Mateřskou školou, Brno, Jana Broskvy 3, příspěvkovou organizací. Vzájemné návštěvy předškolních dětí v 1. třídách ZŠ a školáků v MŠ napomáhají udržovat kamarádské vztahy u dětí rozdílného věku.

Spolupráce se sociálními partnery:

Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem i ostatními spolky, které se nachází v městské části.

3. Podmínky vzdělávání

Základní podmínky, které je třeba při vzdělávání dětí dodržovat, jsou legislativně vymezeny příslušnými právními normami (zákony, vyhláškami, prováděcími právními předpisy).

3.1 Věcné (materiální) podmínky

Mateřská škola disponuje dvěma budovami, které se liší prostorovým uspořádáním i vybavením.
Stávající budova má nově provedené zateplení a fasádu a disponuje 3 třídami. Prostory jsou dostatečně velké s kapacitou 27 dětí na třídu povolené na hygienickou výjimku. Budova byla účelově postavená, je dvoupodlažní se dvěma vchody. V přízemí se nachází jedna třída a školní jídelna, v 1. patře další dvě třídy.
U každé třídy je přípravna, tzv. kuchyňka na vydávání jídla a mytí nádobí s průmyslovou myčkou, dále šatna dětí, sociální zařízení a skladové zázemí pro ukládání pomůcek. Lehátka a lůžkoviny jsou uloženy ve třídách, ve vestavěných skříních s větracími otvory. Všechny třídy jsou vybaveny novým dětským nábytkem, ve kterém jsou hračky umístěny převážně v otevřených skříňkách a policích tak, aby si je děti mohly brát a ukládat bez asistence dospělých. Sedací nábytek dětí je výškově nastavitelný a vyhovuje antropometrickým požadavkům.
Stávající budova prošla v létě 2020 velkou rekonstrukcí. K mateřské škole byl připojen obecní byt, který se nacházel v přízemí MŠ. Všechny 3 třídy mají ze dvorního traktu nová okna s venkovními žaluziemi, pro pracovníky bylo vytvořeno zázemí pro přípravu na další práci a logopedický kout. Třídy byly rozšířeny o balkony, které v rámci přestavby byly zrušeny a jejich prostor je nyní využit pro účely vzdělávání.
V přístavbě MŠ jsou dvě třídy. Stejně jako ve stávající budově je u každé třídy vybavená přípravna jídla s myčkou, sociální zařízení a šatny dětí. V přístavbě se nadále nachází místnost pro ukládání lehátek a ložního prádla i sklad pomůcek. Prostory jsou rozměrově větší s kapacitou 28 dětí na třídu, jsou světlé s velkými okny a vkusným nábytkem pro ukládání hraček.
Ve třídách je dostatek hraček a didaktického materiálu, který je postupně doplňován a obnovován, velký důraz klademe na tělocvičné nářadí a náčiní. Naším cílem je neustále zvyšovat pestrost tělocvičných

prvků tak, aby u dětí mohly být plnohodnotně rozvíjeny pohybové aktivity. Prostory obou budov jsou vyzdobeny výtvory dětí, nástěnky jsou pravidelně obměňovány a aktualizovány.
Mateřská škola disponuje vlastní jídelnou, která prošla velkou rekonstrukcí. Prostory byly zmodernizovány, byly aktualizovány cesty přípravy stravy tak, aby odpovídaly již novým technologiím, pro kuchařky vzniklo nové sociální zázemí s šatnou a také kancelář pro vedoucí školní jídelny.
Mateřská škola disponuje dvěma zahradami. Jedna je součástí objektu zděných budov a druhá se nachází naproti budovy přes silnici a vytvořena byla z části městského parku. V zahradě naproti MŠ jsme v roce 2019 museli pokácet větší množství stromů z důvodu jejich úhynu. Obě zahrady jsou vybaveny estetickými dřevěnými herními prvky a dostatečným množstvím hraček na písek, odrážedly a dalšími. K zahradě uvnitř areálu patří umývárna a toalety pro děti. Pískoviště jsou chráněna prodyšnou plachtou, která v letních měsících slouží jako kryt proti slunci a písek je pravidelně desinfikován. Venkovní prostor je osázen stromy a keři a pracovníci MŠ ho pravidelně upravují.

3.2 Životospráva

V MŠ je samostatná kuchyně, ve které je připravována dětem plnohodnotná a vyvážená strava odpovídající hodnotám spotřebního koše. Děti dostávají dostatek ovoce i zeleniny a po celý den mají možnost výběru ze dvou nápojů – vody a neslazeného bylinkového čaje, šťávy popř. džusu. Pauzy mezi jídly nepřesahují dobu 3 hodin. V případě alergie, či nesnášenlivosti na některou z potravin (mléko, alergie na vejce, atd.…), je snahou školní jídelny dětem připravit náhradní nebo upravenou stravu. Při větším zdravotním problému (bezlepková dieta) je otázka stravování řešena se zákonnými zástupci dítěte individuálně.
Během dne je zajištěn pravidelný denní řád, který je flexibilní a je možné jej upravovat dle aktuálních potřeb a zájmů dětí. Každodenně jsou dětem nabízeny pohybové činnosti a to i při pobytu venku, jehož délka je v závislosti na počasí, minimálně však 2 hodiny. Učitelé respektují individuální délku spánku a klidu na lůžku u dětí, minimálně však ½ hod. od uložení. Pro děti s menší potřebou spánku jsou připravované klidové aktivity a hry.
Učitelé dodržují zásady zdravého životního stylu a dětem jsou vzorem.

3.3 Psychosociální podmínky

Nově příchozí děti mají možnost postupné adaptace na prostředí MŠ, rodiče mohou vstupovat do tříd a s dětmi si pohrát. Všichni zaměstnanci respektují potřeby dětí - obecně lidské, vývojové, individuální. Jednají nenásilně, přirozeně, citlivě, navozují situace pohody a klidu.
Vzdělávací nabídka je bohatá a pestrá, kreativní a přizpůsobená mentalitě dětí předškolního věku. Děti mají po celý den možnost výběru z několika činností, jsou nenásilnou formou vedeny ke zkoumání, objevování, pozorování a experimentování. Ve vzdělávání vycházíme z prožitkového a situačního učení a zájmů a potřeb dětí. Na náplni se mohou děti i rodiče aktivně podílet.
Učitelé děti podporují a poskytují jim dostatečnou pomoc při překonávání překážek. Činnosti a chování dětí vyhodnocují a při neúspěchu se dítěti dostává podpory pro další opakování.
Mezi dětmi a dospělými panuje vzájemná důvěra a zdvořilost, kamarádská atmosféra. Ve třídách jsou stanovená pravidla, která si děti osvojují a připomínají během celého školního roku. Při hrách a aktivitách učitelé nenásilně ovlivňují prosociální chování u dětí, vedou k samostatnosti při řešení konfliktů, pravidelně probíhají třídní sezení, kde jsou situace rozebírány a děti hledají za pomoci učitele vhodnější řešení daných sporů, čímž předchází vzniku patologického chování u dětí.

3.4 Organizace

Denní řád je pružný a umožňuje reagovat na potřeby dětí. Děti mají možnost denně se věnovat pohybovým aktivitám. Mají dostatek prostoru pro spontánní hru a její dokončení i pro hry v různě tematicky zaměřených koutcích, které napomáhají k rozvoji jejich osobnosti. Mohou volit mezi klidovými nebo fyzicky náročnějšími aktivitami.

Učitelé vytváří podmínky pro individuální i skupinové činnosti a nabízí dětem různorodé aktivity. Děti mají možnost volby účasti na připravených aktivitách a učitel zároveň dbá na celkový rozvoj jejich osobnosti.

Pevné režimové momenty jsou voleny tak, aby optimálně zasahovaly do režimu dne dětí. Každá třída je má blíže rozpracovány a vyvěšeny pro rodiče na přístupném místě.

Nástin pevných režimových momentů:

- 6.30 - 9.00 příchod dětí do MŠ, ranní hry a činnosti ve shromažďovací třídě, odchod dětí do kmenových tříd, spontánní činnosti dětí, individuální a skupinové práce s dětmi, pohybové aktivity a zdravotní cviky
- 9.00 - 9.50 dopolední svačina, spontánní činnosti dětí, řízené a částečně řízené činnosti, příprava na pobyt venku
- 9.50 - 11.50 pobyt venku
- 12.00 - 14.30 oběd, odpočinek dětí /dle individuální potřeby dítěte, min. ½ hod. od uložení/, klidové aktivity, individuální práce s dětmi
- 14.40 - 16.30 svačina, odpolední zájmové činnosti, spontánní hry dětí ve třídách i na školní zahradě

Ke spojování tříd je přistupováno výjimečně z provozních důvodů (nemocnosti učitelů nebo omezeného provozu MŠ) a pouze při velmi malém počtu dětí na třídách. Ve všech těchto případech je přihlíženo k individuálním potřebám dětí.

3.5 Řízení mateřské školy

Mateřská škola je samostatným právním subjektem a jejím řízením byla pověřena ředitelka školy.
Organizace má zpracovaný řád s jasně vymezenými pracovními povinnostmi, každý zaměstnanec má pracovní náplň, ví, komu je podřízen, jaké jsou jeho povinnosti a úkoly. Učitelé mateřské školy splňují kvalifikační předpoklady pro výkon povolání. Ředitelka vypracovává školní vzdělávací program ve spolupráci s ostatními členy pedagogického týmu.
Škola má zpracované www stránky, které jsou pravidelně obměňované a doplňované aktuálními informacemi. V šatnách dětí jsou funkční nástěnky s důležitými informacemi pro rodiče.
Mateřská škola spolupracuje se zřizovatelem, konzultuje s ním otázky rozpočtu a oprav MŠ, podílí se na kulturních vystoupeních pořádaných v obci. Dobrou spolupráci má i se základní školou, probíhají vzájemné návštěvy, ukázkové hodiny pro nejstarší děti MŠ. Individuální výchovné a vzdělávací problémy dětí konzultuje MŠ se specializovanými pracovišti.

3.6 Personální a pedagogické zajištění

Pedagogičtí pracovníci mají předepsanou odbornou kvalifikaci, kterou si postupně zvyšují dalším vzděláváním. Poznatky ze vzdělávání, vzájemných náslechových hodin, specifika individuálních přístupů k dětem nebo výchovně vzdělávací problémy dětí konzultují s kolegyněmi na pravidelných pedagogických radách. Pracují profesionálním způsobem jako tým a snaží se o to, aby dětem byla vždy nabídnuta optimální péče dle pedagogických a metodických zásad výchovy a vzdělávání předškolních dětí.
Rozpis přímé vyučovací povinnosti je organizován takovým způsobem, aby byla při činnostech a pobytech venku zajištěna optimální pedagogická péče o děti. Překrývání pedagogů v délce minimálně 2,5 hod. je zajištěno dle organizačních možností MŠ. V mateřské škole pracují i asistenti pedagoga u dětí se speciálními vzdělávacími obtížemi a školní asistenti, kteří se snaží o vyrovnání nesouměrného vývoje u dětí a předejití školnímu neúspěchu u dětí přecházejících do základní školy.

3.7 Spoluúčast rodičů

Pedagogové spolupracují se zákonnými zástupci dětí, pravidelně je informují o pokrocích jejich vývoje. Snaží se o co nejlepší spolupráci a partnerský vztah založený na důvěře. Sledují konkrétní potřeby

jednotlivých dětí i rodin, nabízí rodičům odbornou pomoc při řešení problémů a přitom respektují jejich soukromí.

Rodiče se zapojují do vzdělávacího procesu, vyrábí pomůcky pro vzdělávání, přispívají svými poznatky k obohacování tematických částí. Škola pro ně a děti pořádá mimoškolní akce v prostorách MŠ s kreativním programem.

3.8 Podmínky vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami

Společné (inkluzívní) vzdělávání je zaměřeno tak, aby byly ve školách vytvořeny podmínky pro všechny děti, tedy i pro ty se zdravotním a sociálním znevýhodněním a zdravotním postižením a děti nadané.

Podmínky odpovídají individuálním potřebám dítěte a učitel zajišťuje jejich kvalitu s ohledem na vývojová a osobnostní specifika dětí.

Mateřská škola v současnosti disponuje učiteli vzdělanými v oblasti speciální pedagogiky a další se pravidelně sebevzdělávají v otázkách inkluze.

Do přístavby mateřské školy je možné přijmout dítě s tělesným postižením, neboť vstup i třída jsou bezbariérové. MŠ disponuje i toaletou pro dítě s tímto postižením. Třída je rozdělena na zóny s kobercem a linoleem, čímž je umožněn pohyb vozíku, popř. dítěte s berlemi, ve vnitřních prostorách a dítě může zažívat pocit samostatnosti z pohybu. V MŠ je dostatečné množství didaktického materiálu pro vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami prvního a druhého stupně. Disponujeme masážními ježky, žíněnkami, relaxační hudbou a nově i zřízeným logopedickým koutem, který prozatím není plně vybaven logopedickým materiálem. Dovybavení pomůckami k překonávání řečových obtíží má MŠ v plánu z projektu OP VVV – Podpora škol formou projektů zjednodušeného vykazování - Šablony pro MŠ a ZŠ II a III.. Hmatové a sluchové pomůcky pro vzdělávání dětí v MŠ jsou zastoupeny v omezeném množství.

Jedna zahrada je zčásti vydlážděná s přístupem k pískovišti a dalším herním prvkům.

Nastane-li situace, kdy bude přijato dítě se speciálními vzdělávacími potřebami, počítá MŠ s úpravou podmínek a nastolením podpůrných opatření vzhledem k individuálním potřebám, které se u každého stupně podpory a znevýhodnění velmi liší, v posílení personálu a zvýšené spolupráci s rodinou.

3.9 Podmínky vzdělávání dětí nadaných

Mateřská škola je povinna vytvářet ve svém školním vzdělávacím programu a při jeho realizaci podmínky k co největšímu využití potenciálu každého dítěte s ohledem na jeho individuální možnosti.

Při vzdělávání nadaných dětí v naší mateřské škole vytváříme v rámci integrovaných bloků podmínky, které stimulují vzdělávací potenciál všech dětí v různých oblastech. S ohledem na jejich individuální možnosti jsou dětem v rámci pestré nabídky aktivit předkládány činnosti, které umožňují tento potenciál projevit a v co největší míře využít. Mateřská škola je vybavena dostatečným množstvím encyklopedií, didaktických pomůcek a konstruktivních stavebnic pro rozvoj logického myšlení, jemné motoriky a prostorové orientace. Disponujeme dostatečným množstvím hudebních nástrojů i tělocvičným náčiním. Při vyrábění si děti mohou vybírat z pestré nabídky nejrůznějších materiálů a samy ovlivňovat výsledný produkt.

V případě, že se jedná o velmi výrazné projevy nadání, zejména v situacích vyžadujících značnou spolupráci a koordinaci s rodiči dětí, zpracováváme Plán pedagogické podpory (dále jen PLPP). Pokud se u dítěte projeví mimořádné nadání v jedné nebo více oblastech, doporučujeme rodičům dítěte

vyšetření ve školském poradenském zařízení a dále spolupracujeme na rozvoji tohoto nadání s příslušným zařízením.

3.10 Podmínky vzdělávání dětí od 2 do 3 let

Do Mateřské školy není přijato dostatečné množství 2letých dětí, aby bylo možné otevřít samostatnou třídu. Všechny třídy jsou vybavené nábytkem tak, aby dával dětem dostatečný prostor pro pohybové aktivity. Spodní část je většinou uzavřena dvířky nebo kontejnery s víky. V otevřených policích jsou umístěné větší hračky, auta, motorické hlavolamy, zvukové hračky.

Dvouleté děti přijaté do MŠ, jsou nyní integrovány do běžných tříd a jsou jim upravené režimové momenty tak, aby nedocházelo k přetěžování jejich organismu. Vzděláváním přispíváme k tělesnému rozvoji, zdraví, osobní spokojenosti a pohodě u dětí. Protože děti mladší tří let jsou rychleji unavitelné a potřebují více spánku, jsou ve třídách zřízené relaxační kouty, které mohou využívat kdykoliv v průběhu dne ke krátkému odpočinku.

Sociální zařízení máme z minulých let zrekonstruováno. Péče o děti při zvýšených hygienických nárocích a při sebeobsluze je posílena nepedagogickými pracovníky MŠ a školními asistenty z projektů.

Pitný režim je ve třídě k dispozici po celý den a učitelé děti během dne opakovaně pobízí. Maso je dětem mleto nebo krájeno na velmi drobné kousky. Do jídelníčku již nyní zařazujeme více mléčných výrobků, ovoce a zeleniny.

Při pobytu venku dvouleté děti ujdou kratší vzdálenosti s delší časovou náročností než děti starší. Třídy s dvouletými dětmi využívají více zahrad, kde se mladší děti cítí lépe a mají více vymezeného prostoru pro rozvoj pohybové aktivity. Nyní máme dostatek odrážedel i kočárků a hračky neustále obnovujeme. Herní prvky na zahradě jsou od tří let, a proto zvažujeme pořízení herní sestavy i pro mladší děti.

Za zásadní považujeme časté konzultace s rodinou a nastavení takových parametrů vzdělávání, abychom se co nejvíce přiblížili rodinné výchově.

4. Organizace vzdělávání

4.1 Zápis do mateřské školy

Mateřská škola je zapojena do elektronického zápisu v městě Brně, který podle platné legislativy probíhá v období od 2. - 16. 5. každého daného roku. O přijetí dítěte do mateřské školy rozhoduje ředitelka školy ve správním řízení. V přijímacím řízení se řídí kritérii, která stanoví v souladu s koncepcí města Brna a kterými usiluje o předcházení diskriminace. Kritéria jsou k nahlédnutí na www stránkách mateřské školy. Před nástupem dítěte do mateřské školy dohodne ředitelka se zákonným zástupcem dítěte dny docházky a délku pobytu dítěte v MŠ.

4.2 Povinné předškolní vzdělávání

Novelou školského zákona, bylo zavedeno s účinností od 1. září 2017 povinné předškolní vzdělávání pro děti, které dovrší do 31. srpna daného roku 5 let. Podmínky povinného předškolního vzdělávání dále upravuje školní řád MŠ. Rodiče jsou povinni zajistit docházku dítěte do MŠ v době od 8.00 do 12.00 hod. a nepřítomnost dítěte řádně, písemně omlouvat. Povinnost předškolního vzdělávání není dána ve dnech školních prázdnin (tak jako u základních a středních škol). Jarní prázdniny se určují podle sídla mateřské školy, v souladu s organizací školního roku.

4.2.1 Individuální vzdělávání

Alternativou povinného předškolního vzdělávání dítěte v mateřské škole je individuální vzdělávání. Zákonný zástupce, v případě individuálního vzdělávání, je povinen oznámit tuto skutečnost ředitelce školy 3 měsíce předem nebo okamžitě, nastane-li situace.

Ředitelka školy doporučí zákonným zástupcům vzdělávací oblasti, v nichž má být dítě vzděláváno. Tyto oblasti vychází z RVP PV a jeho očekávaných konkretizovaných výstupů, školního vzdělávacího programu, pedagogické diagnostiky mateřské školy a desatera pro rodiče dětí předškolního věku.

Ředitelka školy stanovila dle § 34b odst. 3 školského zákona ve školním řádu mateřské školy termíny, kdy se musí rodič dostavit s dítětem do mateřské školy k ověření úrovně dosahování očekávaných výstupů z jednotlivých vzdělávacích oblastí. Zároveň stanovila i náhradní termín pro ověření. Pověření pracovníci mateřské školy ověří úroveň osvojování očekávaných výstupů v jednotlivých oblastech (doporučených ředitelkou před realizací individuálního vzdělávání) a případně doporučí zákonnému zástupci další postup při vzdělávání. V případě potřeby, na základě pedagogické diagnostiky, také můžeme doporučit dítěti návštěvu školského poradenského zařízení za účelem posouzení školní zralosti či připravenosti.

Nedostaví-li se zákonný zástupce s dítětem k ověření úrovně dosahování očekávaných výstupů z jednotlivých vzdělávacích oblastí, je ředitelka školy povinna s okamžitou platností ukončit individuální vzdělávání.

4.3 Vnitřní uspořádání školy a jednotlivých tříd

Mateřská škola je pětitřídní, vzdělávání probíhá ve dvou budovách, propojených spojovacím krčkem v jeden komplex a se stejnou provozní dobou.

Stávající budova – 3 třídy

- Motýlci - třída v přízemí, heterogenní třída, děti ve věku 2-7 let
- Sluníčka - třída v 1. patře, heterogenní třída, děti ve věku 2-7 let
- Krtečci - třída v 1. patře, heterogenní třída, děti ve věku 2-7 let

Přístavba – 2 třídy

- Koťátka - třída v přízemí, heterogenní třída, děti ve věku 2-7 let
- Medvídci - třída v 1. patře, heterogenní třída, děti ve věku 2-7 let

Při rozdělování dětí do tříd ředitelka přihlíží k rodinným a kamarádským vazbám, individuálním potřebám dětí a optimálnímu rozložení tříd vzhledem k věkovému složení dětí.

V každé třídě jsou dvě kmenové paní učitelky, které při souběžném působení konají individuální a skupinové činnosti dle diagnostik dětí a tematických plánů třídy. Překrývání je plánováno i na čas pobytu venku pro zajištění větší bezpečnosti a dobu oběda, kde je výrazně podporována sebeobsluha a správné stolování dětí. Ve třídách, kde se nedaří zajistit souběžné působení dvou pedagogů, využívá MŠ pro posílení personálu a zvýšení kvality vzdělávání u dětí školních asistentů, popř. asistentů pedagoga.

5. 5. Charakteristika vzdělávacího programu

5.1 Zaměření vzdělávacího programu – obecné představení

Vzdělávání v mateřské škole vychází z Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Záměrem našeho programu je rozvíjet každé dítě po stránce fyzické, psychické i sociální a vést jej tak, aby na konci předškolního období bylo jedinečnou a relativně samostatnou osobností schopnou zvládat aktivně a s osobním uspokojením takové nároky života, které jsou na něj běžně kladeny.

Hlavním cílem vzdělávání je doplnit rodinnou výchovu a v úzké vazbě na ni pomáhat zajistit dítěti prostředí s dostatkem mnohostranných a přiměřených podmětů k jeho aktivnímu rozvoji a učení. Usilujeme o to, aby první vzdělávací krůčky dítěte byly stavěny na promyšleném, odborně podepřeném a lidsky i společensky hodnotném základě, a aby čas prožitý v mateřské škole byl pro dítě radostí, příjemnou zkušeností a zdrojem dobrých a spolehlivých základů do života i vzdělávání.

Pozornost u dětí soustředíme na rozvoj poznání, podporujeme je v svobodném chování, ale také je učíme, že za své jednání a rozhodnutí zodpovídají a že mohou svou životní situaci svým jednáním ovlivňovat. Za základ výchovy a vzdělávání je považováno zdravé sebevědomí a osobní spokojenost dítěte. Děti jsou rozvíjeny rovnoměrně ve všech oblastech. Při vzdělávání je přihlíženo k jejich individuálním schopnostem i potřebám, a to vede k optimálnímu rozvoji jejich osobnosti.

Děti by se měly stát plnohodnotnými jedinci společnosti, do které se umí začlenit, napomáháme jim v chápání okolního světa a motivujeme je k dalšímu rozvoji a poznávání, stejně tak i k učení žít ve společnosti ostatních a přibližovat si normy a hodnoty touto společností uznávané.

Velkým cílem naší mateřské školy je podporovat zdravý tělesný rozvoj dítěte a vést děti k dodržování zásad zdravého životního stylu, správného stravování a k úctě k vlastnímu životu a zdraví.

Ve školním vzdělávacím programu se více zařazujeme na **prvky environmentální a polytechnické výchovy.**

Radost vidět a rozumět, to je nejkrásnější dar přírody.
Albert Einstein

5.2 Záměry environmentální a polytechnické výchovy ve vzdělávání dětí

Prostřednictvím polytechnické výchovy vedeme děti k porozumění technickému světu a nalezení rovnováhy v něm. Děti se seznamují s vlivem techniky na přírodní a společenské prostředí. Učí se kriticky přemýšlet, orientovat se v záplavě technických informací a artefaktů, vybírat podstatné, posuzovat fakta z různého úhlu pohledu. Zvykají si na práci, ale zároveň rozvíjí své smyslové vnímání, fantazii, senzomotorické dovednosti, nervovou koordinaci, intelekt, myšlení, tvořivost, technickou představivost a také smysl pro spolupráci a vzájemnou pomoc.

Cílem pedagogů je založit u dětí elementární povědomí o okolním světě a jeho dění, o vlivu člověka na životní prostředí, které začíná v nejbližším okolí a končí globálními problémy celosvětového dosahu.

Vytvořit u dětí základy pro otevřený a zodpovědný postoj k životnímu prostředí, zabývat se prevencí znečišťování životního prostředí, nápravou vzniklých škod a prevencí nežádoucích zásahů. Děti jsou vedeny k pochopení komplexnosti a složitosti vztahů člověka, technického světa a životního prostředí, jsou podporovány v aktivní účasti na ochraně a citlivém utváření životního prostředí.

Podporujeme děti v empatickém cítění, poznávání a toleranci, vedeme je k uvědomování si podobnosti i rozdílnosti mezi životy dětí u nás a jinde, k rozvíjení porozumění a respektu k druhým, oceňování přírodní, technické i kulturní rozmanitosti ve světě i ve vlastní společnosti.

Dlouhodobý environmentální záměr:

- vzbudit zájem a ohleduplnost k prostředí, ve kterém se dítě pohybuje
- podporovat získávání zkušenosti a chápání zákonitostí daného prostředí
- rozvíjet povědomí o možnostech dítěte pozitivně ovlivňovat změny životního prostředí
- zvyšovat motivaci k udržitelnosti kvality prostředí a jejímu zlepšování
- podněcovat spolupráci na aktivitách, které vedou ke zlepšení prostředí

Dítě se na konci vzdělávacího procesu orientuje v prostředí, které ho obklopuje, a to jak v rovině přírody, techniky, tak i společnosti. Toto prostředí objevuje, zkoumá, zajímá se a pečuje o něj. Má vytvořené hlubší povědomí o svém prostředí a získává schopnost rozhodovat se ve svém nastávajícím životě informovaně a zodpovědně.

Dlouhodobý polytechnický záměr:

- vzbudit zájem o techniku, které dítě obklopuje
- objasnit postavení techniky v životě lidstva a pomoci chápat její vliv na svět
- vytvářet podmínky pro získání bezprostřední zkušenosti s technikou
- rozvíjet technické myšlení, tvořivost a podněcovat inovativní přístup

Dítě z naší školy na konci vzdělávacího procesu chápe a používá specifické poznatky o technice, které jej obklopuje. Má kladný vztah k technice a osvojuje si technické dovednosti, které jsou dítěti v moderním světě přirozené. Dosáhne základní všeobecné úrovně polytechnické gramotnosti nutné k řešení problémů v budoucím životě.

V rámci vzdělávání se účastníme různých projektů s environmentální i polytechnickou tématikou a spolupracujeme s neziskovými organizacemi v této oblasti (Rezekvítek, Lipka, Mrkvička). Navazujeme spolupráci s rodiči a navštěvujeme jejich zaměstnání.

V mateřské škole probíhá školní recyklační program RECYKLOHRANÍ, jehož cílem je prohloubit znalosti dětí v oblasti třídění a recyklace odpadů a umožnit jim osobní zkušenost se zpětným odběrem baterií a použitých drobných elektrozařízení. MŠ aktivně sbírá za spoluúčasti rodičů a dětí PET víčka jako pomoc pro postižené děti a jejich rodiny.

5.3 Prostředky a metody užívané k dosahování cílů v oblasti environmentální a polytechnické výchovy

Záměrem je maximálně využívat okolní prostředí k poznávání živé i neživé přírody, poznávat zákonitosti přírody a její krásy, rozvíjet smysly, pracovat s přírodním materiálem, rozvíjet technické myšlení a povědomí. Při předávání informací dětem upřednostňujeme metody a formy práce:

- **Pozorování** - dáváme dětem možnost volně pozorovat veškeré přírodní i technické jevy, dokud nedosáhnou takové úrovně sebevědomí, aby mohly přejít k dalším krokům
- **Experiment** - vedeme děti ke zkoumání a objevování vztahů a vzájemných souvislostí mezi věcmi a ději
- **Bádání** - děti vedeme k podrobnějšímu zkoumání, uvažování, vyhodnocování a hledání nových řešení
- **Výchova prací** - pomáháme dětem připravit si pracovní plochu a s pomůckami, zvládat pracovní postupy, uklidit si po vykonané činnosti pracovní místo
- **Hra** - posilujeme u dětí přirozenou touhu hrát si volně nejen s přírodninami a rozvíjet tak jejich kontakt s přírodou
- **Prožitkové učení** – navozování emočních zážitků typických pro předškolní věk (pozitivních i negativních) vážících se k všedním, každodenně zažívaným situacím, děti samostatně srovnávají vlastní prožitek s prožitkem kamaráda, zapojují smysly
- **Dramatizace** - environmentální témata, která jsou pro děti těžko pochopitelná a hmatatelná, přibližujeme pomocí dramatizace příběhů
- **Práce s knihou/technikou** - podporujeme využívání naučných knih, časopisů, výukových programů, vzdělávacích PC her, vedeme děti ke správným pracovním návykům při práci s knihou či ICT technikou

Naší snahou je vést děti k tomu, aby se naučily vnímat přírodu a svět techniky, chápat jejich význam a umět se k nim chovat ohleduplně. Předškolní období je tzv. období vtisku, a pokud se děti naučí v tomto věku vnímat a respektovat přírodu, sebe sama, společnost, ponesou si toto vědomí s sebou i do budoucího života.

5.4 Nadstandardní aktivity zařazované v rámci vzdělávacího procesu v MŠ

- Tělesné aktivity
  - jóga
  - břišní tance
  - lidové tance
  - aerobik
- logopedická prevence
- keramika
- hra na zobcovou flétnu
- Propojování cizího jazyka – přirození navazování anglických slov na česká v průběhu vzdělávání

5.5 Akce, které mateřská škola pro dosažení očekávaných výstupů zařazuje do plánu své práce:

- Vystoupení břišních tanců
- Divadelní představení v MŠ
- Výstavy, muzea
- Besídky, vystoupení dětí
- Dílny pro rodiče a děti
- Karnevaly v MŠ
- Oslava dne dětí
- Polodenní a celodenní výlety
- Rozloučení s dětmi nastupujícími k povinné školní docházce
- Spaní v MŠ
- Mimoškolní aktivity s rodiči
- Soutěže a nesoutěžní přehlídky

5.6 Minimální preventivní program

Škola zajišťuje bezpečnost a ochranu zdraví dětí při vzdělávání a s ním přímo souvisejících činnostech a při poskytování školských služeb a poskytuje dětem nezbytné informace k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví.

V péči o zdraví spolupracuje MŠ s pedagogicko-psychologickou poradnou, dětskou lékařkou, logopedickou poradnou a ÚMČ - odborem sociální péče pro děti a mládež v Brně – Chrlicích.

- **Zdravý životní styl**
  - Dodržování režimových momentů – zejména pobytu na čerstvém vzduchu
  - Dostatek pohybových aktivit během celého dne, otužování, cvičení pro zdraví, TV chvilky
  - Vedení ke zdravému životnímu stylu – strava, pozitivní vzory dospělých, činnosti v MŠ zaměřené na ochranu zdraví
  - Činnosti pro předcházení úrazům – námětové a tematické hry, pravidelné připomínání pravidel bezpečnosti, seznamování s důležitými telefonními čísly
  - ochrana přírody – třídění odpadu v MŠ, péče o zahradu, záhonky, pozorování v přírodě…

- **Citová výchova**
  - Posilování emoční inteligence
  - Vytváření kladného vztahu k rodičům, ke kamarádům, k učitelkám, zaměstnancům školy
  - Stanovení pravidel společného soužití, jejich pravidelné opakování, práce s nimi
  - Třídní kruhy – co bych dělal kdyby, jak bych se cítil kdyby…

- **Etická výchova**
  - Upozorňování na nebezpečné nálezy injekčních stříkaček
  - Nebezpečí zneužívání, týrání nebo zanedbávání dětí
  - hry a situace, kde se dítě učí chránit soukromí a bezpečí své i druhých

5.7 Vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami (SVP)

Obecně platí, že integrace dětí se SVP znamená přiblížení se normálnímu prostředí a oslabení určité izolace i případného vylučování ze společnosti ostatních vrstevníků. Plně si uvědomujeme, že dítě se SVP má jiné osobnostní předpoklady a je v obtížnější situaci, má menší zkušenosti a větší problémy s osamostatňováním, hůře se prosazuje, má méně rozvinutou schopnost autoregulace. Naší snahou je zajištění rovného přístupu ke vzdělávání všem dětem, u dětí se SVP dbáme o zachování nezbytné míry svobody při rozhodování, poskytujeme jim pozitivní motivaci.
Podpora inkluzívního vzdělávání se legislativně opírá o novely vyhlášek č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních a č. 27/2016 Sb., o vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků nadaných, v platném znění, Novela § 16 školského zákona (zákon č. 82/2015 Sb.) přináší změnu v systému podpůrných opatření dětí se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí nadaných.

Rámcové cíle předškolního vzdělávání jsou pro všechny děti společné. Děti se speciálními vzdělávacími potřebami potřebují k naplnění svých vzdělávacích možností nebo k uplatnění a užívání svých práv na rovnoprávném základě s ostatními poskytnutí podpůrných opatření. Podpůrnými opatřeními se rozumí nezbytné úpravy ve vzdělávání a školských službách odpovídající zdravotnímu stavu, kulturnímu prostředí nebo jiným životním podmínkám dítěte. Podpůrná opatření se podle organizační, pedagogické a finanční náročnosti člení do pěti stupňů a jejich poskytování školou a školským zařízením je pro děti se speciálními vzdělávacími potřebami bezplatné.

- **Podpůrná opatření 1. stupně**
  Podpůrná opatření 1. stupně, spočívají v minimální úpravě metod, organizace a hodnocení vzdělávání. Škola je uplatňuje bez doporučení školského poradenského zařízení (ŠPZ). Po dohodě s pověřeným pracovníkem školy může být pro dítě zpracován i plán pedagogické podpory. Poskytování podpůrných opatření škola průběžně vyhodnocuje a nepostačují-li tato opatření, doporučí škola zákonným zástupcům dítěte odborné vyšetření ve ŠPZ.
  Podpůrná opatření 2. -5. stupně
  Podpůrná opatření 2. - 5 stupně lze uplatnit pouze s doporučením školského poradenského zařízení a informovaným souhlasem zákonného zástupce dítěte. Děti s přiznanými podpůrnými opatřeními v těchto stupních mohou být vzdělávány na základě Individuálního vzdělávacího plánu (IVP), plánu pedagogické podpory (PLPP) nebo jim může být přiznána speciálně pedagogická a pedagogická intervence.

5.7.1 Plán pedagogické podpory (PLPP)

Plán pedagogické podpory je závazný dokument napomáhající zajištění podpůrných opatření u dítěte při vzdělávacích obtížích nebo začlenění se do kolektivu. Cílem plánu je formulovat pozorované výukové obtíže a zaměřit učitelovu pozornost na hledání možných intervencí v oblasti forem a metod výuky, organizace výuky, hodnocení a používaných pomůcek.

- **Pravidla a průběh tvorby PLPP**
  Zjistí-li učitelé na základě výsledků pedagogické diagnostiky a pozorování, že dítě vykazuje obtíže ve vzdělávacím procesu, zažívá neúspěch nebo vykazuje odchylky v chování, projednají tuto skutečnost se zástupcem pro styk se školským poradenským zařízením (ŠPZ) na škole, popř. na pedagogické radě.

  Po vyhodnocení mohou sepsat plán pedagogické podpory, který má písemnou podobu. Zástupce pro styk se ŠPZ zadá termín zpracování a je nápomocen učitelům při zpracování plánu.

  Před začátkem realizace vzdělávání podle PLPP seznámí škola (učitelé s osobou pověřenou pro styk se ŠPZ) zákonného zástupce s obsahem plánu, s metodami a formami práce s dítětem. Aby učitelé mohli vzdělávat podle plánu, musí zákonný zástupce dát informovaný souhlas. Součástí plánu je také nastavení spolupráce školy a rodiny při vzdělávání.

- **Realizace a vyhodnocování PLPP**
  Po udělení souhlasu je dítě vzděláváno podle plánu. Výsledky vzdělávání si učitelé zapisují a průběžně hodnotí efektivitu poskytované podpory s ohledem na vývoj speciálních vzdělávacích potřeb dítěte. Nejdříve po měsíci, avšak nejpozději do 3 měsíců vyhodnotí úspěšnost plánu a s hodnocením seznámí zákonného zástupce. Vykazuje-li dítě i nadále obtíže, doporučí učitelé rodičům využití poradenské pomoci ŠPZ za účelem posouzení specifických vzdělávacích potřeb dítěte. Ředitel školy zajistí bezodkladné zprostředkování podkladů k vytvoření zprávy a doporučení pro stanovení podpůrných opatření ŠPZ.

  Učitelé s dítětem dále pracují podle plánu, a to až do doby, než obdrží doporučení ke vzdělávání ze ŠPZ. Poté se podmínky vzdělávání dítěte upraví, dle doporučení.

5.7.2 Individuální vzdělávací plán (IVP)

Je specifickým podpůrným opatřením, které je samo o sobě podpůrným opatřením a dále definuje další podpůrná opatření.

- **Pravidla a průběh tvorby IVP**
  IVP se zpracovává na doporučení školského poradenského zařízení a při podání žádosti zákonného zástupce dítěte o jeho realizaci.

  Ke zpracování se přistupuje v případě, že dítě má přiznaná podpůrná opatření 2. – 5. stupně a pokud úpravy jeho vzdělávání zahrnují požadavky na úpravy obsahu.

  Má písemnou podobu a je možné ho během celého školního roku průběžně doplňovat a měnit. Osoba pověřená stykem se ŠPZ určí termín pro zpracování IVP, ten by měl být vypracován bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 1 měsíce od data, kdy škola obdržela doporučení od ŠPZ a žádost od zákonného zástupce. Učitel při realizaci spolupracuje s vedením školy a školským poradenským zařízením.

  Individuální vzdělávací plán obsahuje údaje o skladbě druhů a stupňů podpůrných opatření poskytovaných v kombinaci s tímto plánem, identifikační údaje o dítěti a údaje o pedagogických pracovnících, kteří se podílejí na vzdělávání dítěte, dále obsahuje informace o metodách a formě výuky, časovém rozvržení vzdělávání a jeho výstupech.
- **Realizace a vyhodnocování IVP**
  IVP schvaluje ředitel školy. Vyhodnocení plnění IVP proběhne po dohodě s příslušným pracovníkem školského poradenského zařízení nejpozději do 1 roku od začátku jeho realizace.

Pro úspěšné vzdělávání dětí s přiznanými podpůrnými opatřeními je potřebné zabezpečit uplatňování principu diferenciace a individualizace vzdělávacího procesu při plánování a organizaci činností, včetně určování obsahu, forem i metod vzdělávání. Dítěti musíme umožnit samostatnost dle jeho schopností a možností, která se neobejde bez spolupráce se zákonnými zástupci dítěte, školským poradenským zařízením, v případě potřeby i ve spolupráci s odborníky mimo oblast školství.

5.8 Vzdělávání dětí nadaných

V předškolním věku dítě prochází obdobím nerovnoměrného a skokového vývoje, a proto je mnohdy těžké odlišit nadání dítěte od akcelerovaného vývoje v určité oblasti. Přesto se nadané dětí odlišují od vrstevníků svými typickými projevy, ať už v oblasti kognitivní či sociálně emocionální. Na tyto potřeby se snažíme reagovat a vytvářet pro jejich respektování vhodné podmínky.

Dětem, které projevují známky nadání, věnujeme zvýšenou pozornost zaměřenou na to, aby se projevy nadání v rozmanitých oblastech činností smysluplně uplatnily a s ohledem na jejich individuální možnosti dále rozvíjely.

Při vzdělávání takového dítěte postupujeme tak, že po dohodě s pověřeným pracovníkem se stykem se ŠPZ upravíme metody, organizaci a hodnocení vzdělávání, můžeme i zpracovat plán pedagogické podpory (viz kapitola 5.7.1). S takto upravenými podmínkami pracujeme do doby, než proběhne vyšetření ve školském poradenském zařízení a škola obdrží doporučení ke vzdělávání. Pokud školské poradenské zařízení identifikuje nadání dítěte a doporučí vypracování individuálního vzdělávacího

plánu, postupujeme při jeho zpracování, realizaci a vyhodnocování v úzké spolupráci s rodiči dítěte a školským poradenským zařízením (5.7.2).

Při práci s nadanými předškolními dětmi zaměřujeme naši pozornost na **komunikaci** a **dodržování** určitých obecnějších **pravidel** interakce. Pozorně nasloucháme tomu, co dítě říká, nenutíme ho do další činnosti, pokud je plně zaujato jinou. Vzdělávání vedeme tak, abychom při aktivitách udržovali přiměřené tempo a úroveň a docílili maximálního osvojení základních zručností a pojmů. U dětí rozvíjíme kreativní myšlení a konvergentní schopnosti, zejména v logické dedukci a při řešení problémů. Poskytujeme mu dostatečné množství informací o rozličných tématech, vzděláváme ho v čtenářské gramotnosti a v přístupu k různým informačním zdrojům. Podporujeme ho v tvorbě, stimulujeme jeho představivost, obrazotvornost a prostorové schopnosti. Vytváříme mu prostor pro prezentaci výkonů a názorů, provádíme společné hodnocení činností a diskutujeme o přednostech i nedostatcích v nich.

Zajišťujeme rozšířenou edukační nabídku pro jeho další rozvoj, ale také pro případné slabé stránky. Spolupracujeme s rodiči, aby rozvoj dítěte v MŠ byl efektivní. Výtvarné práce zasíláme do výtvarných soutěží, talentované děti doporučujeme do ZUŠ, pěveckých sborů a sportovních klubů. Nabízíme jim možnosti účastnit se soutěží vypisovaných pro nadané děti (např. mensou) a spolupracujeme s odborníky.

7.9 Vzdělávání dětí mladších 3 let

Je známo, že to, co dítě prožije v prvních letech svého života, má velký význam pro jeho další vývoj.

Ve vzdělávání dětí mladších 3 let klademe důraz na pozvolný adaptační proces, který by měl probíhat velmi citlivě a šetrně s ohledem na individualitu dítěte a možnosti rodiny. Cílem pedagogů je vhodně doplňovat rodinnou výchovu a smysluplně obohacovat denní program dítěte a zároveň mu poskytovat dle jeho potřeb odbornou péči. Důraz klademe především na hru, již se rozvíjí vnímání, pohyby, řeč, citový život i sociální vztahy.

V oblasti **Dítě a jeho tělo** upíráme velkou pozornost na rozvoj tělesných schopností, které rozvíjíme pohybovými činnostmi, při nichž převládají pohyby lokomoční – jako je chůze, běh, skok, lezení, utváříme základní návyky pro správné držení těla, provádíme dechová a relaxační cvičení a cviky zaměřené na obratnost a odvahu. Vytváříme podnětné prostředí, které děti motivuje k novým průzkumům a objevům. Rozvíjíme u dětí smysl pro rytmus zdokonalováním pravidelnosti kroku s připojením souhybných pohybů paží, chůzí v tempu udávaném bicími nástroji, říkadly. Podporujeme snahu o samostatnou manipulaci a experimentaci s hračkami a předměty denní potřeby.

V oblasti **Dítě a jeho psychika** se zaměřujeme na rozvoj zvídavosti, všímavosti, pozorování jednoduchých znaků i nápadných vlastností předmětů, podporujeme pozorování a poznávání jednoduchých věcí, činností a jevů v různých obměnách, poznávání smyslu a návaznosti, rozvíjíme znalosti a jednoduché označování dění v různých prostředích (přírodním, kulturním, demografickým…). Rozlišujeme nápadnější vlastnosti vnímaných předmětů, třídíme dle velikosti i barev (základních), dle tvaru (kostka, kulička, stříška, válec), dle vlastností (krátký x dlouhý, teplý x studený). Rozvíjíme u dětí cílevědomost, samostatnost, paměť, schopnost vytvářet citové vztahy, prožívat je a snažíme se o jejich pomalé rozšiřování směrem k domovu, k dětem a zaměstnancům MŠ. Vedeme děti k respektování přiměřené opatrnosti a starosti o bezpečí své i kamarádů, k rozvoji pocitu odpovědnosti.

V oblasti **Dítě a ten druhý** rozvíjíme touhy pomáhat v běžných situacích, zapojujeme děti do společenských her, důležitých událostí v MŠ (oslavy, dílny pro rodiče…). Podporujeme u dětí vnímání a pozorování života kolem sebe, vnímání a pozorování prostředí, v němž žijí, pozorování starších dětí a učení nápodobou. Vedeme děti k osvojování si a dodržování pravidel slušného chování, pravidel vytvořených v MŠ a k usměrňování svých požadavků vůči jiným. Rozvíjíme dorozumívací schopnosti a spolupráci s blízkými lidmi a kamarády.

V oblasti **Dítě a společnost** rozvíjíme u dětí schopnosti žít ve společenství ostatních, spolupracovat, podílet se na společných činnostech, přijímat základní hodnoty v tomto společenství. Využíváme nabízených možností z oblasti hudební i jazykové pro tvorbu společenských rolí v MŠ (např. tanečky, rytmizace, zpěv, jednoduché dětské písničky, zhudebňování říkanek, sluchových cvičení, hry se stavebnicemi různých tvarů a velikostí). K seznamování s prací dospělých a důležitosti těchto prací pro společnost využíváme námětových her „na…“ (hra na obchod, na maminku, kadeřnici, opraváře, uklízečku, lékaře, využíváme touhy po malování, kreslení, modelování, zařazujeme dramatizace, poslech, vyprávění pohádek, příběhů atd.).

V poslední oblasti **Dítě a svět** vytváříme pěkné a pozitivní vztahy k místu, ve kterém dítě žije, formujeme postoje k okolnímu prostředí a rozvíjíme orientaci v dosud známém prostředí. Usilujeme o vytvoření povědomí o vlastní sounáležitosti se světem, přírodou živou a neživou. Rozvíjíme poznatky o základních přírodních, společenských, demografických, kulturních a jiných jevech. Zaměřujeme pozornost dětí na vše zajímavé, co se kolem děje, povzbuzujeme aktivitu dětí ve vyhledávání zajímavých objektů pro pozorování, umožňujeme jim kontakt s přírodou spojený s aktivním pohybem a hrami, vedeme je ke sledování změn v přírodě během roku, podněcujeme u nich používání přírodních materiálů při hře, učíme je šetrně zacházet s hračkami, obrázky, knihami, vedeme je k přiměřené opatrnosti.

5.10 Průřez vzdělávacím programem

„KROK ZA KROKEM, JDU ŽIVOTEM…“

Vzdělávací program je rozdělen do **3 integrovaných bloků** a dále je rozváděn v třídních vzdělávacích programech v tematických částech. Náplň bloků je jasně vymezena, názvy tematických částí jsou variabilní, ponechány na tvůrčím zpracování učitelů. Bloky jsou časově neomezené, je možné do nich opakovaně během roku vstupovat a vystupovat podle potřeb a zájmů dětí ve třídě.

Integrované bloky:

Blok č. 1 … A POZNÁVÁM SEBE I DRUHÉ

Blok č. 2 … A POZNÁVÁM SVĚT

Blok č. 3 … A POZNÁVÁM TRADICE A HISTORII

Vzdělávací oblasti:

1. Dítě a jeho tělo	biologická
2. Dítě a jeho psychika	psychologická
3. Dítě a ten druhý	interpersonální
4. Dítě a společnost	sociálně – kulturní
5. Dítě a svět	environmentální

V rámci plnění **dílčích vzdělávacích cílů** v jednotlivých integrovaných blocích se prostřednictvím **očekávaných výstupů** v pěti vzdělávacích oblastech – biologické, psychologické, interpersonální, sociálně-kulturní a environmentální, dostáváme k postupnému naplňování **klíčových kompetencí**, které by dítě, zpravidla, mělo na konci předškolního vzdělávání zvládat.

Klíčové kompetence:

- Kompetence k učení
- Kompetence k řešení problémů
- Kompetence komunikativní
- Kompetence sociální a personální
- Kompetence činnostní a občanské

6. Výstup školního vzdělávacího programu:

Integrovaný blok č. 1

… A POZNÁVÁM SEBE I DRUHÉ

Charakteristika integrovaného bloku:

- Seznámení se s novým prostředím MŠ, jejím blízkým okolím, postupná adaptace na nový prostor a časový režim, dějová posloupnost.
- Zdokonalování dovedností v oblasti sebeobsluhy, hygieny a stolování, vedení k postupné samostatnosti
- Uspokojování sociálních potřeb, osvojování si společenských pravidel a dovedností
- Porozumění chování kamarádů i vlastním pocitům, osvojování si poznatků o citech a jejich důležitosti pro osobní pohodu i pohodu v okolí, ve kterém se nachází, naučit se sebeovládání, rozvíjení tvořivého sebevyjadřování.
- Osvojování si způsobu chování a komunikace, osvojování si strategií ke zvládnutí konfliktních situací a řešení problémů, nácvik modelových situací, zlepšování verbální i nonverbální komunikace
- Zvyšování tělesné obratnosti, motoriky, vizuomotoriky, vytváření kladného vztahu ke sportu.
- Seznamování se se svým tělem, zdravou výživou, vedení dětí ke zdravému životnímu stylu, k ochraně bezpečí o sebe a své zdraví, ke zdravým životním návykům a postojům, získávání poznatků o elementárních zásadách první pomoci
- Uvědomění si pozice v rodině, školní a třídní skupině, vědět, že každý má svoji roli i ve společnosti, seznámení se se základními druhy profesí.
- Prožívání citových vztahů k nejbližšímu prostředí /rodina, kamarádi, MŠ/
- Vytváření kladného přístupu k jiným národnostem, vnímání sociokulturních a ekonomických rozdílů.
- Poznávání prostředí a okolí, ve kterém žijeme, seznamování s naším městem.
- Připravování dítěte na vstup do ZŠ, získávání a osvojování si vědomostí a dovedností potřebných pro zahájení školní docházky.

Návrhy dílčích témat pro realizaci:

- Kamarádi
- Pravidla chování, etiketa
- Lidé, národnosti a rasy
- Rodina, lidé v mém okolí
- Povolání, společenské role
- Sport
- Lidské tělo, emoce
- Zdraví a bezpečí, vitamíny
- Příprava na ZŠ

Integrovaný blok č. 2

… A POZNÁVÁM SVĚT

Charakteristika integrovaného bloku:

- Osvojování poznatků o zákonitostech přírody, přírodních jevech a životním prostředí ve vztahu k člověku, o soužití člověka a přírody / říše rostlinná i živočišná/
- Rozvíjení úcty k životu ve všech jeho formách, uvědomění si, že vše se časem vyvíjí a proměňuje
- Získávání elementárních znalostí o přírodě v souvislosti s ročním obdobím, o jeho rozmanitostech a proměnách
- Seznámení s přírodními živly, zkoumání jejich vlastností a zákonitostí
- Získávání vědomostí o širším prostředí seznamování se s cizími zeměmi, světadíly
- Získávání vědomostí o vlastní zemi i o nejbližším okolí bydliště a mateřské školy
- koloběh života - poznávání, že svět má svůj řád, že je rozmanitý a to jak svět přírody, tak i svět lidí
- Seznamování se s informacemi o planetě Zemi a vesmíru
- Seznámení se světem vědy a techniky, experimentování s různými předměty, pozorování dějů, vymýšlení nových postupů a činností, bádání
- Personifikace, práce s literaturou (např. encyklopedie, atlasy, mapy…) a dalším náčiním (např. mikroskop, buzola, lupa…)
- Upevňování znalostí o významu a způsobech ochrany živé i neživé přírody a prohlubování pozitivního vztahu k přírodě, recyklování odpadů, ekologie
- Osvojování si a zdokonalování praktických manuálních činností (např. hrabání, zatloukání, řezání, šroubování…)
- Osvojování poznatků z oblasti dopravní výchovy, seznamování s dopravními prostředky, značkami, pravidla silničního provozu, dodržování bezpečnosti své i ostatních

Návrhy dílčích témat pro realizaci:

- Živá příroda
- Neživá příroda
- Voda a její význam, ostatní přírodní živly
- Ekologie
- Země a světadíly
- Počasí a podnebí
- Roční období a charakteristické znaky
- Experimenty a pokusy
- Vesmír
- Doprava
- Svět techniky

Integrovaný blok č.3

… A POZNÁVÁM TRADICE A HISTORII

Charakteristika integrovaného bloku:

- Osvojování kulturně-historických poznatků jednotlivých období v průběhu roku, přibližování zvyků a tradic těchto období a jejich významu.
- Zdokonalování komunikativních dovedností a schopností samostatného kultivovaného projevu.
- Rozvoj estetického a citového vnímání a prožívání, tvořivého sebevyjadřování, fantazie, představivosti a kreativity.
- Seznamování se s různými způsoby oslav, aktivní podíl na jejich přípravách.
- Rozvíjení paměti a pozornosti směrem k úmyslným činnostem, kultivování a rozvinutí mravního i estetického vnímání a prožívání.
- Seznámení s klasickými i netradičními hudebními nástroji, rozvoj sluchového vnímání.
- Rozvoj čtenářské gramotnosti - rozvíjení představivosti a fantazie pomocí pohádek, soustředění se na čtený text a jeho reprodukce, prodlužování délky pozornosti, rozvoj konverzačních dovedností.
- Získávání vědomostí o vlastní zemi a její kultuře, seznamování se s odlišnými kulturami cizích zemí, a vytváření kladného přístupu k jiným národnostem, vnímání sociokulturních a ekonomických rozdílů.
- Poznávání prostředí a okolí, ve kterém žijeme, seznamování s naším městem, jeho památkami a historií.
- Seznámení se s různými sdělovacími prostředky, práce s literaturou, informačními prostředky.

Návrhy dílčích témat pro realizaci:

- Oslavy narozenin
- Halloween, Dušičky, Čarodějnice
- Státní svátky, historie Země
- Zimní svátky – Sv. Martin, Mikuláš, Vánoce, Tři Králové
- Jarní svátky – Velikonoce, Den matek, Den dětí
- Rozloučení s předškoláky a akce s rodiči
- Pohádky
- Známé osobnosti
- Hudební nástroje
- Návštěvy muzeí a divadel